

Nic o nás, bez nás!

Manifest spravedlivého přechodu

Naše průmyslová odvětví a pracoviště se radikálně mění. Přechod již probíhá. Pandemie, válka na Ukrajině a krize cen energií toto tempo změn ještě urychlily. Pracovníci napříč celou Evropou zvyšují svůj hlas – potřebujeme, aby nás političtí představitelé vyslyšeli a urychleně reagovali.

JUST NIC
O NÁS,
BEZ NÁS!
TRANSITION

Dosažení spravedlivého přechodu vyžaduje hlas průmyslových pracovníků.

Proč potřebujeme manifest spravedlivého přechodu?

Tento manifest je naším poselstvím politickým činitelům v Evropě. Těm, kteří utvářejí a realizují politiku budoucnosti v oblasti klimatu, která hluboce promění naše průmyslová odvětví, podniky a pracovní místa a změni i celé regiony.

Je to naše výzva politikům, aby zajistili spravedlivý přechod. Přechod k zelené ekonomice, který je spravedlivý pro VŠECHNY pracovníky, přechod, který nezničí, ale zachová a vytvoří kvalitní pracovní místa. Přechod, který je předvídan, řízen a vyjednáván s pracovníky ve všech aspektech, které se jich týkají. „Nic o nás, bez nás!“

Vítáme, že se spravedlivý přechod dostal do běžného jazyka evropských politiků a vedoucích představitelů jednotlivých zemí. **Nyní je čas posunout se od sloganů dále.**

Náš manifest a doprovodné studie proto poskytují politikům důkazy z celé Evropy o místních dopadech ekologického přechodu, o tom, jak se odbory podílejí na předvídání a řízení změn a s jakými překážkami se potýkají. Předkládá podrobné požadavky na komplexní rámec spravedlivé transformace, který poskytuje dostatečné zdroje, je založen na efektivním plánování politik, prosazování a posilování práv pracovníků a zahrnuje odbory prostřednictvím intenzivního sociálního dialogu. Naléhavost vytvoření tohoto rámce se jen zvýšila v důsledku nestabilního kontextu, ve kterém se nacházíme. Evropa nemůže riskovat větší regionální a sociální nerovnosti.

Spravedlivý přechod znamená transformovat ekonomiku spravedlivým a inkluzivním způsobem s cílem zajistit udržení a tvorbu kvalitních pracovních míst. Účast zaměstnanců a jejich odborů na předvídání a sociálním řízení průmyslových změn je nezbytným předpokladem: „Nic o nás, bez nás!“

Důkazy podporují naše požadavky a naléhavost jednat

- **Žádná země ani region nevychází ze stejné pozice a nikdo nemá dokonalý model. Musíme se poučit z osvědčených postupů a usilovat o jejich zavádění.**
- **Dobře fungující systémy pracovních vztahů a silné sociální státy umožňují pracovníkům vnímat přechod jako příležitost.**
- **Oslabení sociálního dialogu je přímou hrozbou pro spravedlivý přechod. Tento trend musíme zvrátit.**
- **Silné ekonomiky s vysokou mírou investic do vyspělých technologií pomáhají pracovníkům a odborům tento přechod přijmout.**
- **Ekonomická závislost a zahraniční vlastnictví podniků vytvářejí nejistotu ohledně podnikových strategií a snižují schopnost dosáhnout spravedlivého přechodu. To se týká zejména odborových organizací ze střední a východní Evropy.**
- **Vznikající politiky spravedlivého přechodu mají příliš úzký záběr a chybí jim finanční síla a ambice, aby mohly čelit budoucím výzvám.**

Čas jednat je právě teď!

Náš manifest spravedlivého přechodu

Průmyslová politika vhodná pro ambiciózní klimatické cíle a kvalitní pracovní místa

Přechod na nízkouhlíkové hospodářství závisí na udržitelných a odolných průmyslových odvětvích. Náš průmysl poskytuje 30 milionů vysoce kvalitních pracovních míst v celé Evropě a přináší řešení pro dekarbonizaci našeho hospodářství. Vyžaduje ovšem podpůrnou politiku.

Požadavky IndustriAll Europe

1. Aktualizovaná průmyslová strategie EU zajišťující:
  - Demokraticky společně navržené přechodové cesty
  - Přístup k cenově dostupné, dekarbonizované energii, stejně jako strategickým surovinám a komponentům
  - Investice do transformace průmyslových areálů a infrastruktur
  - Spravedlivá hospodářská soutěž na trzích EU a na mezinárodních trzích, včetně nákladů na emise uhlíku a opatření ke zmírnění jejich dopadu
  - Vytvoření vedoucích trhů pro inovativní produkty
2. Sociální dialog při tvorbě průmyslové politiky, čímž se využije inovační potenciál pracovníků.
3. Přezkum nařízení o správě energetické unie a zavedení povinnosti členských států vypracovat komplexní plány spravedlivého přechodu v kontextu národních energetických a klimatických plánů. Mělo by existovat povinné zapojení odborů prostřednictvím sociálního dialogu.
4. Evropské středisko pro sledování spravedlivého přechodu, které by monitorovalo provádění všech politik a opatření souvisejících s Evropskou zelenou dohodou.
5. Lepší zapojení mladých lidí do plánování přechodu a naslouchání jejich potřebám.
6. Rozmanitost a rovnost, aby se zajistilo, že budou zohledněny nejlepší nápady a inovace všech lidí v naší společnosti.

Financování přechodu

Spravedlivý přechod není zdarma, ale náklady na špatné přechody jsou pro jednotlivce, regiony i celou společnost obecně mnohem vyšší. Dosažení klimatických cílů spravedlivým a inkluzivním způsobem vyžaduje vyšší veřejné výdaje, ale potenciálně přináší společnosti dlouhodobé úspory.

Požadavky IndustriAll Europe

1. Ekonomická správa EU, která podporuje dekarbonizaci a spravedlivý přechod, stejně jako spravedlivé daňové a cenové politiky.
2. Rámec pravidel hospodářské soutěže a státní podpory, který podporuje naše ambice s čistou nulou.
3. Strategii EU pro financování evropských regionů, která podporuje spravedlivý přechod, včetně využití příjmů ze systému obchodování s emisemi k posílení nástrojů spravedlivého přechodu.
4. Větší přizpůsobení evropských strukturálních a investičních fondů požadavkům transformace, které umožní podporovat průmyslové podniky v jejich transformačních procesech.
5. Rozšíření „principu partnerství“ na všechny příslušné fondy EU. To znamená systematické zapojení odborů do navrhování, provádění a monitorování programů financovaných EU, aby se zajistilo, že se dostanou k pracovníkům a cílovým komunitám.
6. Sociální podmíněnost fondů EU s cílem zajistit, aby podporovaly kolektivní vyjednávání, kvalitní pracovní místa a kvalitní učňovské vzdělávání. Je třeba omezit krátkodobé a nejisté smlouvy, zajistit důstojné odměňování a přístup ke vzdělávání.
7. Zahrnutí otázek genderové rozmanitosti a rozmanitosti pracovní síly do plánů spravedlivého přechodu.

Silnější kolektivní vyjednávání a sociální dialog

Silné kolektivní vyjednávání a sociální dialog jsou předpokladem spravedlivého přechodu. Umožňují sociálním partnerům diskutovat a vyjednat řešení, která zmírňují negativní důsledky pro zaměstnanost a zaručují vysokou kvalitu pracovních míst po celou dobu přechodu.

Požadavky IndustriAll Europe

1. Posílení práv na efektivní kolektivní vyjednávání a na vstup do odborových organizací a jejich vytváření, aby se posílil hlas zaměstnanců při zavádění klimatických politik.
2. Podpořit posílení kolektivního vyjednávání.
3. Vybudovat, přebudovat a posílit struktury sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání na všech úrovních v celé Evropě.
4. Podmíněnost veřejných zakázek, která zajistí, aby se smluvní společnosti zapojily do kolektivního vyjednávání.
5. Využití cyklu evropského semestru, Evropského pilíře sociálních práv a víceletého finančního rámce k tomu, aby přiměly vlády a sociální partnery zavést dobře fungující struktury kolektivního vyjednávání.
6. Vyčlenit finanční prostředky EU a národní finanční prostředky členských států na budování kapacit pro sociální dialog a kolektivní vyjednávání.
7. Posílit a provádět Evropský pilíř sociálních práv a podpořit závazky na podporu kolektivního vyjednávání a rozšíření působnosti kolektivního vyjednávání ve všech členských státech.
8. Plně provádět úmluvy MOP a rozhodnutí Rady Evropy o právu na přístup ke kolektivnímu vyjednávání ve všech členských státech a pro všechny pracovníky.

Soubor nástrojů pro práva pracovníků a povinnosti podniků k předvídání a utváření změn:

Přechod k dekarbonizovaným průmyslovým odvětvím bude nakonec realizován na úrovni podniků. Inkluzivního a spravedlivého přechodu lze dosáhnout pouze tehdy, budou-li mít pracovníci a jejich zástupci možnost vyjádřit se.

Požadavky IndustriAll Europe

1. Právní rámec EU pro předvídání a řízení spravedlivého přechodu na podnikové úrovni, inspirovaný Cercasovou zprávou z roku 2013, včetně závazných pravidel pro včasné a kvalitní informování, konzultace a účast odborů a zástupců zaměstnanců na lokální, národní a evropské úrovni a také sociální záruky pro pracovníky.
2. Plány povinného spravedlivého přechodu, které by měly přijmout všechny společnosti za plného zapojení odborů a zástupců zaměstnanců. Odpovídající návrhy obsažené v návrzích směrnic EU o podávání zpráv o podnikové udržitelnosti a náležitě péči musí být podstatně vylepšeny, včetně širšího rozsahu a podrobných požadavků na průmyslové, ekonomické a sociální rozměry plánu.
3. Sociální podmínky spojené s národními fondy a fondy EU, ze kterých by společnosti mohly mít prospěch, musí zajistit, že jejich průmyslové strategie budou respektovat práva pracovníků.
4. Vytváření specifických mandátů pro úsekové důvěrníky „spravedlivého přechodu“ ve společnostech, ekvivalentní zástupcům pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci. Ti musí mít v případě potřeby právo na specifická školení a musí být zapojeni do podnikového plánování.

Řešení nových kvalifikačních potřeb a právo na kvalitní školení a celoživotní vzdělávání pro každého pracovníka.

Spravedlivý přechod vyžaduje podporu při přechodu z jednoho zaměstnání na druhé, včetně nezbytné rekvalifikace a zvyšování kvalifikace stávající pracovní síly. Vyžaduje také investice do našich vzdělávacích systémů, aby se vyvinuly nové vzdělávací programy pro měnící se a vznikající pracovní profily zelené ekonomiky.

Požadavky IndustriAll Europe

- 1.** Individuální právo na vzdělávání a celoživotní učení a povinnost rozvíjet strategické plánování pracovních míst a dovedností jak ve společnosti, tak v sektoru a regionální úrovni s plným zapojením odborů a zástupců zaměstnanců.
- 2.** Zapojení odborů do strategií dovedností pro zelenou ekonomiku na všech úrovních. Sociální partneři hrají klíčovou roli při definování kvalifikačních potřeb, aktualizaci kvalifikačních profilů a poskytování poradenství pracovníkům.
- 3.** Práva každého pracovníka na přechod z jednoho zaměstnání do druhého, na základě zákona nebo kolektivní smlouvy, v souladu s vnitrostátní praxí.
- 4.** Podrobné mapování zaměstnanosti na úrovni NUTS 3 s cílem umožnit identifikaci pracovníků a jejich dovedností, jež umožní přechod z jednoho zaměstnání do druhého a cesty ke zvyšování kvalifikace.
- 5.** Investice společností do kvalifikované pracovní síly připravené na budoucnost. Členské státy musí plně využít všech možností financování EU pro národní strategie v oblasti dovedností a zvýšit veřejné rozpočty na celoživotní vzdělávání.
- 6.** Rychlé přijetí navrhovaného doporučení Rady o učení pro udržitelnost životního prostředí.
- 7.** Účinné provádění již přijatých doporučení Rady o klíčových kompetencích pro celoživotní učení všemi členskými státy, o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost a o evropském rámci pro kvalitní a efektivní učňovskou přípravu.

